

22.02.2018 Ministru prezidenta Māra Kučinska ikgadējā uzruna Saeimai par valdības darbu

Cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze!

Cienījamās deputātes, godātie deputāti!

Pēdējo dienu notikumi ir būtiski iespaidojuši daudzu amatpersonu, mediju un arī sabiedrības dienas kārtību. Daudzi valstij ļoti svarīgi jautājumi ir ieslīdējuši ēnā. Tie tur nepaliks ilgi, tie atgriezīsies, jo valdības rīcības plāns joprojām ir dokuments, kurā ir iezīmētas skaidras darba vadlīnijas, ko nevar atcelt.

Saeimas vēlēšanu gads “uzbudina” daudzus, tāpēc mēs katru dienu uzzinām par priekšlikumiem atcelt no amata to vai citu ministru, vai visus uzreiz. Lasām par panikas lēkmēm, kas ir piemeklējušas arī ļoti pieredzējušus parlamenta politiķus. Es sagādāšu viņiem vilšanos – par spīti visam, Latvija attīstās, un nav nekāda pamata uzskatīt, ka tās attīstība apstāsies.

Jā, problēmas Latvijas finanšu sektorā negatīvi ietekmē mūsu valsts reputāciju, bet neapdraud banku sistēmas stabilitāti. Dažu amatpersonu runas tiešraidēs un ierakstos rada aplamus priekšstatus par to, ka valstī neviens neprotot apzināt un novērtēt riskus. Tā tas nav. Tiesībsargājošās iestādes dara savu darbu, Latvijas Banka un finanšu uzraugs dara savu. Nav jēgas jaukt kopā amatpersonu aizturēšanu ar privātu komercbanku problēmām, jo īpaši, ja tās ir savstarpēji nesaistītas lietas.

Vēlreiz uzsveru, visas Latvijas drošības iestādes strādā, lieliski apzinoties savus pienākumus un atbildību. Tas pats attiecas uz FKTK un Latvijas Banku.

Protams, šobrīd daudzas lietas, kas ir saistītas ar finanšu sistēmu, atkal ir nonākušas Saeimā pārstāvēto un arī citur esošo partiju interešu lokā. Noteikti ir problēmas, kas prasa risinājumus, un valdība ir gatava par tām runāt, bet tas noteikti nav vienas dienas jautājums. Daudzi no jums taču zina, ka nesenā pagātnē bankas mēdza “krist kā lāstekas no jumta malas”. Tāpēc jūmti ir regulāri jānotīra. Drošību rada likumi, kas ir pieejami un saprotami visiem bez izņēmuma. Tāpēc uzmanīgi, prognozējami un bez panikas. Mēs visi kopā varam tikt galā ar šīm problēmām, un tas ir tas, ko no mums gaida gan Latvijas sabiedrība, gan mūsu sabiedrotie.

Godātie deputāti! Nu laiks atgriezties pie ziņojuma par valdības paveikto un iecerēto.

Par tautsaimniecību

Lai neizklausītos lielīgs, teikšu ļoti pieticīgi – daudzas lietu ir izdevušās. Pēc dažu gadu stagnācijas perioda Latvijas tautsaimniecība ir sākusi strauji augt, un provizoriskais iekšzemes kopprodukta pieaugums 2017. gadā sasniedza 4,5 %. Tādējādi ir pārsniegts līdz šim vēsturiski augstākais pieauguma līmenis, ko Latvija sasniedza 2007. gadā. Atšķirībā no šī pirmskrīzes gada šoreiz Latvijas tautsaimniecībā tiek nodrošināta makroekonomiskā stabilitāte, un nav novērojamas labi zināmās ekonomikas pārkaršanas pazīmes.

Eksperti reizēm ieminas par straujo algu pieaugumu, kas pārsniedz produktivitātes palielināšanos, un tā tiešām ir problēma ar pamatīgu politisku saturu, jo tā vistiešākajā veidā ir saistīta ar darbaspēka piesaistišanu no citām valstīm. Te noteikti ir iespējami dažādi risinājumi, bet tiem visiem jābalstās uz vienošanos koalīcijas partneru starpā. Tas attiecas gan uz šo valdību, gan uz to, kas tiks izveidota pēc nākamajām vēlēšanām.

Lai nu kā, bet mums ir jāpanāk IKP pieaugums 4,5 %, labāk – 5 % līmenī vairāku gadu garumā. Mēs “nespiežam gāzi grīdā”, mēs gribam izrauties no atpalcēju grupas un pietuvoties tiem, kas ir vidū, tātad Eiropas Savienības vidējam līmenim. Tas ir mērķis vēl vismaz vairākiem gadiem, un tas pilnībā atbilst Latvijas valsts un tautas interesēm. Tas ir vienīgais ceļš, pa kuru ejot mēs veicinātu repatriāciju un stimulētu reģionu attīstību.

Noteiktu nepiekrītu bieži paustajam viedoklim, ka visa attīstība jākoncentrē Rīgā un tās apkārtnē, padarot to par tādu kā “dūri”, kurai pakļaujas visa pārējā Latvija, jo tas esot konkurētspējīgākais attīstības modelis. Tēlaini runājot, Rīgai jābūt sveicienam pasniegtai rokai, nevis dūrei. Tai jābūt draudzīgai visiem Latvijas reģioniem, kas ir galvenais darbaspēka avots tūkstošiem Rīgā un Pierīgā strādājošiem uzņēmumiem.

Tas ir svarīgi arī tāpēc, ka 2017. gadā pēc garas pauzes ir ievērojami pieaudzis investīciju apjoms un valdības uzdevums ir veicināt to vienmērīgu ieplūšanu attīstības centros visā Latvijas teritorijā.

Latvijā ir sarucis bezdarbs līdz statistiski zemākajam līmenim – 8,5 %. Taču tas nenozīmē, ka visas rezerves ir izsmeltas. Jāturpina veidot instrumenti, ar kuru palīdzību darba tirgū varētu atgriezties cilvēki, kuru izglītība un līdzšinējā darba pieredze neatbilst mūsdienu darba tirgus prasībām. Nedrīkst aizmirst arī tos, kuri nav reģistrējušies kā bezdarbnieki, bet ir izveidojuši savus izdzīvošanas modeļus – vai nu ir pametuši Latviju, vai strādā ēnu ekonomikas zonā.

Vēlreiz gribu pateikties Saeimai par atbalstu nodokļu reformai. Jau tagad ir pazīmes, kas liecina, ka Latvija ir kļuvusi interesanta potenciālajiem investoriem.

Pacietīgi vērosim un analizēsim situāciju investīciju jomā. Svarīgi ir saprast, kas ir tie šķēršļi, kas padara potenciālos investorus atturīgus.

Kā jau minēju pērnā, tie bieži vien ir sikumi, ko mēs varam novērst bez lieliem finansiāliem ieguldījumiem vai likumu izmaiņām. Tāpēc esmu gandarīts par Valsts ieņēmumu dienesta gatavību jau tuvākajā laikā sākt klientu apkalpošanu angļu valodā. Tas būs labs stimuls investoriem, kuri darbojas vidējā un mazajā biznesā.

Atgādināšu nodokļu reformas lielākos pīlārus:

- minimālās algas palielināšana;
- progresīvā ienākuma nodokļa ieviešana;
- uzņēmuma ienākuma nodokļa nulles likmes ieviešana, ja nauda tiek ieguldīta attīstībā.

Nodokļu reformas lozungs skan vienkārši: "Taisnīgums un attīstība."

Mēs ejam tieši šo ceļu, un esmu pateicīgs visiem koalīcijas partneriem, kas pierādīja, ka partiju intereses var saskaņot ar valsts attīstības mērķiem un sabiedrības prasībām.

Kolēģi! Valdības ziņojuma tautsaimniecības sadaļā ir vairākas nodaļas, kas ir ļoti informatīvas, tāpēc es pie tām nekavēšos, jo ziņojuma teksts jums ir pieejams.

Vēl tikai daži vārdi par ēnu ekonomikas apkarošanu. Tā ir politiski jūtīga tēma, un pēdējās nedēļas notikumi to kārtējo reizi apliecina. Neraugoties uz dažādiem skeptiskiem prātojumiem, pasākumu plāns ēnu ekonomikas apkarošanai strādā, tas tiek pilnveidots, un spiediens uz šo it kā neredzamo biznesa nozari nemazināsies. Naudas pārvietošanās caur dažādiem kontiem paliek aizvien caurskatāmāka visā pasaulē, un mēs negrasāmies atpakaļ. Zinu, ka daudzi ir neapmierināti ar anketām, kurās banku klientiem ir jāatbild uz dažādiem jautājumiem, kas skar arī naudas izcelsmi.

Man nešķiet pareizi, ka katra banka šo anketu izstrādā patstāvīgi un arī patstāvīgi novērtē tās saturu pēc tās aizpildīšanas. To vajadzētu darīt vai nu Finanšu ministrijai, vai Latvijas Komercbanku asociācijai sadarbībā ar ministriju. Mērķis ir skaidrs – visam jābūt vienkāršam un caurspīdīgam. Tikpat svarīga ir arī klientu, nodokļu maksātāju, uzticība bankām un Valsts ieņēmumu dienestam.

Par iekšējo un ārējo drošību

Tas ir bieži stāstīts, ka šogad Latvijas aizsardzības budžets ir sasniedzis NATO dalībvalstu neformālo minimumu jeb 2 % no valsts iekšzemes kopprodukta. Tā ir liela nauda un liela atbildība. Aizsardzības ministrija plāno veikt dažādus iepirkumus, jo tie ir ļoti svarīgi mūsu aizsardzības spēju stiprināšanai. Ceru, ka

arī vietējie uzņēmēji varēs piedalīties šajos iepirkumos patstāvīgi vai sadarbojoties ar ārvalstu partneriem. Zinu, ka tas jau tiek plānots, tāpēc atliek novēlēt mūsu uzņēmējiem veiksmi.

Arī iekšējās drošības jomā ir daudz padarītā. Statistika liecina, ka noziedzīgo nodarījumu skaits ir samazinājies, kas noteikti liecina par iekšējo drošības dienestu darbības efektivitāti. Pērn tika pabeigta Latvijas – Krievijas robežas demarkācija, un tagad mēs aktīvi varam turpināt robežas infrastruktūras izbūvi. Tā pati statistika liecina, ka nelegālā austrumu robežas šķērsošana ir ievērojami pieaugusi, tāpēc vēl jo svarīgāk ir to nostiprināt. Tās ir izmaksas, bet pieaugoša nelegālā migrācija var izmaksāt daudz dārgāk un ne tikai naudā.

Godātie deputāti! Vēl divi būtiski reformu virzieni, kas joprojām ir valdības dienas kārtībā un nepazudis no tās vēl gadiem ilgi. Tā ir veselības aprūpe un izglītības sistēma.

Valdības ziņojumā ir gana plaša informācija par padarīto un plānoto šajās nozarēs, tāpēc mazliet par reformu politiku vai ideoloģiju.

Te vēlreiz ir jautājums par sociālo taisnīgumu. Mēs visi zinām, ka nevienlīdzība, arī nabadzība ir viena no lielākajām Latvijas problēmām, par ko mums bieži atgādina dažādas starptautiskās organizācijas, kurās mēs līdzdarbojamies. Veselības aprūpes un izglītības sistēmas reformas mērķis ir vairot sociālo taisnīgumu.

Aizvien mazāk paliek ticamu argumentu, kas liktu saglabāt pustukšas skolas daudzās Latvijas vietās. Valsts mainās, veidojas jauna apdzīvotības struktūra, kas būtiski atšķiras no tās, kas pastāvēja pirms 70 vai 30 gadiem. Tātad ir jāmainās arī valsts infrastruktūrai, kas vistiešākajā veidā skar skolu tīklu. Mums ir jāfinansē tikai tās skolas, kas spēj sapulcināt lielāku skolēnu skaitu un nodrošināt viņiem kvalitatīvu izglītību.

Vēlreiz atgādināšu – skolu tīkla optimizācijas procesā vitāli svarīga ir pašvaldību iniciatīva un prasme sadarboties savā starpā. Būtu pateicīgs, ja arī Saeimas deputāti aktīvi iesaistītos šajā procesā un izmantotu savu autoritāti, runājot ar savu dzimto novadu amatpersonām.

Pērngad ir notikušas būtiskas pārmaiņas arī veselības aprūpes sistēmā. Pieminēšu tikai dažas. Nozarei būtiski ir palielināts finansējums, šogad tiks paaugstinātas veselības aprūpes sistēmā strādājošo algas. Gribu uzsvērt, ka arī šīm algu pieaugumam ir jābūt taisnīgam, neaizmirstot arī zemāk atalgotos sistēmas darbiniekus. Turpina attīstīties bieži kritizētā E-veselības sistēma. Tā noteikti ir jāpilnveido, bet atpakaļceļa vairs nebūs. E-veselība padara skaidru

informācijas un finanšu plūsmu, kur galvenais ieguvējs būs pacients. Nozares profesionāļi tiek aicināti izteikt savus priekšlikumus sistēmas uzlabošanai.

Visiem valsts un pašvaldību apmaksātajiem pakalpojumiem ir jābūt pieejamiem visiem mūsu iedzīvotājiem visur Latvijā, un tiem ir jābūt vienādā kvalitātē. Zinu, ka tas ir viegli kritizējams sauklis, bet tas ir arī mērķis, uz kuru mēs lēnām virzāmies. Jo skaļāk tas tiks formulēts šodien, jo grūtāk no tā būs atteikties rīt vai parīt.

Nobeidzot.. Mēs šogad svinam mūsu Latvijas dibināšanas simto dzimšanas dienu. Esmu pārliecināts, ka tie ir mūsu kopīgie svētki arī tad, ja mūsu politiskie uzskati ir diametrāli pretēji. Domāju, ka mēs varam vienoties, ka šie ir kopīgi svētki arī mūsu ļoti dažādajiem vēlētājiem. Vēlēšanu un svētku gadā tam ir liela nozīme. Mācīsimies būt kopā, neatsakoties no savas izcelsmes, dzimtās valodas, vērtībām un uzskatiem.

Viss. Saeimas un kādam arī priekšvēlēšanu tribīne ir jūsu rīcībā.

Paldies visiem, kuri ticēja un atbalstīja, paldies tiem, kuri vēl netic un neatbalsta!